

**Biologiya yo'nalishi II – kurs talabalari uchun zoologiya fanidan
rejalashtirilgan kurs ishlari mavzulari**

Kurs ishi talablari

Talabalar tomonidan kurs ishini bajarilishi professional tayyorgarlikni muhim bosqichi hisoblanadi. Chunki ularda mustaqil ijodiy ishlashni shakllanishiga, ilmiy tadqiqot elementlarini anglashga, ilmiy adabiyotlarni o'qish va tahlil qilishga yordam beradi.

Talaba kurs ishini bajarish jarayonida undan ham murakkabroq bo'lgan vazifani – malakaviy bitiruv ishini bajarish uchun, nazariyalarni anglash, ularni umumlashtirish va amaliyotda qo'llab mustaqil ilmiy-tadqiqot faoliyatni boshlashga tayyorgarlik ko'radi. Kurs ishini tayyorlash talabada axborotlarni analitik fikrlashni rivojlanishiga va oqibat natijada tayyor mutaxassis bo'lib etishishiga olib kelishi kerak.

Kurs ishi talabadan fanning turli sohalari bo'yicha amaliyotda olgan bilimlarini mustahkamlashni, yanada chuqurlashtirishni va umumlashtirishni talab qiladi. Har bir tanlangan kurs ishi mavzusi ilmiylikni, zamonaviylikni talab qiladi, chunki har bir topshiriqda yangilik elementlari bo'lishi lozim. Kurs ishini foydasini eng muhim omillari uning individualligi va talabning qiziqishi va qobiliyatiga qarab umumiy talablarni pasaytirmagan holatda berilishi hisoblanadi.

Kurs ishlari hayvonlar tuzilishi va hayotini o'rganish, faunistik va ekologik kuzatishlar yoki ilmiy manbalarni tahliliy o'rganish asosida bajariladi.

Kurs ishlarini baholashda tadqiqodning metodik to'g'ri tashkil etilganligi, tadqiqod natijalari va xulosalarning mantiqiyliigi, ilmiy asoslanganligi, ish matnining jadvallar va rasmlar bilan bezatilganligi e'tiborga olinadi.

Zoologiya fani bo'yicha o'quv rejasiga kiritilgan kurs ishlari mavzulari:

1. Zoologiyaning rivojlanish tarixi va zamonaviy muammolari.
2. Yashash muhiti omillari va hayvonlarning moslanish xususiyatlari.
3. Hayvonlarning ko'payishi va rivojlanishi.
4. Tuproqda yashovchi hayvonlar va ularning amaliy ahamiyati.
5. Odam va mahsuldor hayvonlarda parazitlik qiladigan xivchinlilar hamda ularni oldini olish choralari.
6. Odam va mahsuldor hayvonlarda parazitlik qiladigan bir hujayralilar hamda ularni oldini olish choralari.
7. Baliqlarda uchraydigan parazitlar va ularning oldini olish choralari.
8. Odam va mahsuldor hayvonlarda parazitlik qiladigan sporalilar hamda ularni oldini olish choralari.
9. Bir hujayrali va ko'p hujayrali hayvonlarning kelib chiqishi to'g'risidagi nazariyalar.

10. Odam va chorva mollarida parazitlik qiluvchi so'rg'chlilar sinfi vakillarining biologik xususiyatlari hamda ularni oldini olish choralari.
11. Odam va chorva mollarida parazitlik qiluvchi tasmasimon chuvalchanglar sinfi vakillarining biologik xususiyatlari, qo'zg'atadigan kasalliklari hamda ularni oldini olish choralari.
12. O'simliklarda parazitlik qiluvchi nematodalarining tuzilishi, rivojlanishi va zarari.
13. Odamlarda parazitlik qiluvchi nematodalarining biologik xususiyatlari, qo'zg'atadigan kasalliklari va ularni oldini olish choralari.
14. To'garak chuvalchanglar, ularning tuproqda va suv havzalaridagi ahamiyati.
15. Kam tukli halqali chuvalchanglar sinfi vakillarining tuzilishi, ko'payishi va ahamiyati.
16. O'zbekistonda chorva mollari gelmintlarining rivojlanish bosqichlarida quruqlikda yashovchi qorinoyoqli mollyuskalarning ishtiroki.
17. O'zbekistonda chorva mollari gelmintlarining rivojlanish bosqichlarida chuchuk suv qorinoyoqli mollyuskalarning oraliq xo'jayinlar sifatidagi ishtiroki.
18. Foydali mollyuskalarning sistematik holati, tarqalishi va ahamiyati.
19. Qisqichbaqasimonlar sinfi vakillarining tuzilishi, ko'payishi, tarqalishi, sistematikasi va ularning iqtisodiy ahamiyati.
20. O'zbekistonda chorva mollari o'pkasida parazitlik qiluvchi gelmintlarning biologik xususiyatlari, qo'zg'atadigan kasalliklari va ularni oldini olish choralari.
21. Zaharli o'rgimchaksimonlar, ularning tarqalishi va hayot kechirishi.
22. O'zbekistonda chorva mollari jigarida parazitlik qiluvchi gelmintlarning biologik xususiyatlari, qo'zg'atadigan kasalliklari va ularni oldini olish choralari.
23. Parazit kanalar, ularning tuzilishi, rivojlanishi va kasallik tarqatishdagi ahamiyati.
24. O'zbekistonda ikki qanotli hasharotlar orqali rivojlanadigan chorva mollari gelmintlari va ularning oldini olish choralari.
25. Yirtqich qo'ng'izlarning hayoti va tabiatdagi ahamiyati.
26. Parazit pardaqanotlilar, ulardan zararkunandalarga qarshi kurashda foydalanish.
27. Bug'doyga zarar keltiruvchi hasharotlar va ularga qarshi kurash choralari.
28. Olmaga zarar keltiruvchi hasharotlar va ularga qarshi kurash choralari.
29. O'simlik bitlarining tuzilishi, ko'payishi, rivojlanishi va zarari.
30. Beshiktervatarlar turkumi vakillarining o'ziga xos tuzilishi, ko'payishi, asosiy turlarining tabiatdagi ahamiyati.
31. Ninachilar turkumi vakillarining tuzilishi, ko'payishi, hayot kechirishi va tabiatdagi ahamiyati.
32. Zoologiya fanining rivojlanish tarixi.
33. O'zbekistonda tibbiyot parazitologiyasining rivojlanish tarixi.
34. O'zbekistonda umumiy parazitologiyaning rivojlanish tarixi.
35. O'zbekistonda veterinariya parazitologiyasining rivojlanish tarixi.
36. O'zbekistonda fitogelmintologiya fanining rivojlanish tarixi.
37. Zaharli baliqlar va ulardan himoyalani.
38. Akvarium baliqlari, asosiy turlarini boqish.
39. Akulalar va skatlar turkumlari vakillarining tuzilishi, ko'payishi, tarqalishi va ahamiyati.
40. O'zbekiston suv havzalarida ovlanadigan baliqlar.

41. O'zbekiston suv havzalarining noyob va yo'qolib borayotgan baliqlari.
42. O'zbekistonda uchraydigan zaharli ilonlari ularning tarqalishi, biologik xususiyatlari va ahamiyati.
43. O'zbekistonda tarqalgan kaltakesaklar, ularning hayot kechirishi va ahamiyati.
44. Timsohlar turkumi vakillarining tuzilishi, hayot kechirishi, tarqalishi va ahamiyati.
45. Toshbaqalar turkumi vakillarining tuzilishi, hayot kechirishi, tarqalishi va ahamiyati.
46. Yil fasllariga qarab qushlarning hayot tarsi.
47. O'zbekistonda tarqalgan tovuqsimonlar turkumi vakillarining hayoti.
48. O'zbekistonda tarqalgan suv qushlari, ularning o'ziga xos tuzilishi va hayot kechirishi.
49. O'zbekistonda tarqalgan yirtqich qushlar, ularning tabiiy sanitarlar sifatidagi ahamiyati.
50. O'zbekistonda tarqalgan noyob va soni kamayib borayotgan qushlar, ularni muhofaza qilish.
51. O'zbekistonda uchraydigan mushuksimonlar, ularning hayot kechirishi va tarqilishi.
52. O'zbekistonda uchraydigan itsimonlar, ularning hayot kechirishi va tarqilishi.
53. O'zbekistonda uchraydigan kemiruvchilar, ularning hayot kechirishi, tarqilishi va ahamiyati.
54. O'zbekistonda tashkil qilingan qo'riqxonalar va ularda ko'paytirilayotgan noyob umurtqali hayvonlar.
55. "O'zbekiston Qizil kitobi"ga kiritilgan sut emizuvchilar va ularni muhofaza qilish.
56. Koktsidiyalar kenja turkumiga kiruvchi parazitlarning tuzilishi, tarqalishi, zarari va ularga qarshi kurash choralari.
57. O'zbekistonning turli mintaqalarida tarqalgan to'g'ri qanotlilir turkumi vakillarining tuzilishi, biologik xususiyatlari va ularning zarari.
58. Sikadasimonlar kenja turkumiga kiruvchi hasharotlarning o'ziga xos tuzilish va biologik xususiyatlari, tarqalishi hamda zarari.
59. O'simlik bitlari kenja turkumi vakillarining tuzilishi, tarqalishi, zarari va ularga qarshi kurash choralari.
60. O'zbekistoda tarqalgan zararli qo'ng'izlar va ularga qarshi kurash choralari.
61. Qandalalar turkumi vakillarining tuzilishi, tarqalishi, biologik xususiyatlari va ularga qarshi kurash choralari.
62. Tunlam kapalaklarining tur tarkibi, tuzilishi, keng tarqalgan vakillarining biologik xususiyatlari, o'simliklarga keltiradigan zararlari va ularga qarshi kurash choralari.
63. O'simliklarga zarar keltiruvchi hasharotlar va ularga qarshi kurash choralari.
64. O'zbekistonda boshoqli don ekinlariga zarar keltiruvchi hasharotlar va ularga qarshi kurash choralari.
65. Mevali daraxtlarga zarar keltiruvchi hasharotlar va ularga qarshi kurash choralari.
66. O'zbekistoda chorva mollarda uchrovchi bir hujayrali parazitlar va ularni oldini olish choralari.
68. O'zbekistoda odamlarda uchrovchi bir hujayrali parazitlar va ularni oldini olish choralari.
69. O'simliklarga zarar keltiruvchi hasharotlar va ularga qarshi kurash choralari.

70. Odamlar ichagida parazitlik qiluvchi yuqumli kasalliklar va ularni oldini olish choralari.
71. Odamlar nafas yo'llarida parazitlik qiluvchi yuqumli kasalliklar va ularni oldini olish choralari.
72. Odamlar qonoda parazitlik qiluvchi yuqumli kasalliklar va ularni oldini olish choralari.
73. Odam va hayvonlar uchun umumiy bo'lganlar yuqumli kasalliklar hamda ularni oldini olish choralari.
74. Odamlar tashqi teri qoplamlarida parazitlik qiluvchi yuqumli kasalliklar va ularni oldini olish choralari.
75. Sirdaryo viloyatining ayrim baliqchilik xo'jaliklarida baliqlarda uchraydigan gelmintlar va ularni oldini olish choralari.
76. Sirdaryo viloyatining ayrim baliqchilik xo'jaliklarida karpsimon baliqlarni yetishtirish.
77. Sirdaryo viloyatining ayrim kanallarida uchraydigan baliqlar faunasi.
78. O'zbekistonda mollyuskalar va tubar qisqichbaqasimonlarni baliqlar parazitlarining oraliq xo'jayinlari sifatidagi ahamiyati.
79. Suvda hamda quruqlikda yashovchilar sinfining umumiy tavsifi, tuzilishi, biologik xususiyatlari, sistematikasi va ahamiyati.
80. Dengizlarda yashaydigan zaharli umurtqasiz hayvonlar va ulardan himoyalash.
81. Ninachilar turkumi vakaillarining tuzilishi va biologik xususiyatlari.
82. G'o'zaning asosiy kemiruvchi zararkunandalari va ularga qarshi kurash choralari.
83. O'simliklarga zarar keltiruvchi hasharotlar kushandasi brakonning biologik va ekologik xususiyatlari.
84. G'o'zaning asosiy so'ruvchi zararkunandalari va ularga qarshi kurash choralari.
85. Beshiktervatarlar turkumi vakaillarining tuzilishi va biologik xususiyatlari.
86. Sudralib yuruvchilar sinfining umumiy tavsifi, tuzilishi, ko'payishi, tur tarkibi va tarqalishi.
87. Biolaboratoryalarda entomofaglarni ko'paytirish texnologiyasi (Biolaboratoriya bilan tanishuv, biolaboratoriyada sitotroga va mum kuyasini ko'paytirish texnologiyasi).
88. Akvarium baliqlari, asosiy turlarini boqish.
91. Baliqchilik, uning iqtisodiy ahamiyati.
92. O'zbekiston suv havzalarida iqlimlashtirilgan baliqlarning hayoti va iqtisodiy ahamiyati.
93. O'zbekiston suv havzalarining noyob va yo'qolib borayotgan baliqlari.
94. O'zbekiston faunasida uchraydigan suvda ham quruqlikda yashovchilar hayoti va ahamiyati.
95. O'zbekistonning zaharli ilonlari, ularning tarqalishi va ahamiyati.
96. Yirtqich qushlar, ularning tabiiy sanitarlar sifatidagi ahamiyati.
97. Noyob va soni kamayib borayotgan qushlar, ularni muhofaza qilish.
98. Qo'riqxonalar, ularning ahamiyati.
99. Tiriklikning zamonaviy systemasi va hayvonlarning faunistik viloyatlar bo'yicha tarqalishi (REJA: 1. Biosfera to'g'risida tushuncha. 2. Biotsenoz, ekosistema va biogeotsenoz to'g'risida

tushunchalar. 3. Biosferada hayvonlarning roli. 4. Hayvonlarning tarqalish qonuniyatlari. 5. Muhit omillari. 6. Areal. 7. Fauna. 8. Hayvonlarning faunistik viloyatlar bo'yicha tarqalishi.

Adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

1. Абдуллаев. М. ва бошқалар. «Умуртқали хайвонлар зоологиясидан дала практикаси». Т. 1987.
2. Дадаев С. Умуртқалилар зоологияси. Маърузалар матни. Низомий номидаги ТДПУ нашриёти. Тошкент, 2000.
3. Дадаев С., Тўйчиев С., Ҳайдарова П. Умуртқалилар зоологиясидан лаборатория машғулоти. Ўқув қўлланма. Ўзбекистон файласуфлар миллий жамияти нашриёти. Т., 2006.
4. Dadayev S.D., Mavlonov O.M. Zoologiya. Pedagogika OO'Yu talabalari uchun ma'ruzalar matni. Nizomiy nomidagi TDPU nashriyoti. T.- 2006.
5. Dadayev S., Mavlonov O. Zoologiya. Pedagogika oliy o'quv yurtlari Agronomiya", "Kimyo va ekologiya" ta'lim yo'nalishlari talabalari uchun darslik: "IQTISOD-MOLIYA" 2008.
6. Дадаев С., Тошманов Н. Умуртқалилар зоологиясидан кўп танлов жавобли тест топшириқлари. Методик қўлланма. Низомий номидаги ТДПУ нашриёти. Тошкент.-2008.
7. Dadayev S., Saparov Q. Zoologiya (xordalilar, 2-qism). Oliy o'quv yurtlari bakalavriat bosqichi biologiya yo'nalishi talabalari uchun darslik. T.: Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2011. 512 b.
8. Лаханов Ж.Л. Умуртқалилар зоологияси: Олий ўқув юртлари учун дарслик.-Т.: «ЎАЖБНТ» маркази, 2005.
9. Mavlonov. O., Xurramov. Sh., Eshova X. Umurtqasizlar zoologiyasi. T., «O'zbekiston milliy entsiklopediyasi» davlat ilmiy nashriyoti: T., 2006.
10. Mo'minov B.A. Eshova X.S., Raximov M.Sh. Umurtqasizlar zoologiyasidan amaliy mashg'ulotlar. Oliy o'quv yurtlarining biologiya fakultetlari uchun o'quv qo'llanma. T.2005.
11. Наумов С. П. Умуртқалилар зоологияси. Педагогика институтларининг биология ихтисослиги талабалари учун дарслик. Т. «Ўқитувчи», 1995.
12. Қулмаматов. А. Умуртқасиз хайвонлар зоологиясидан дала амалиёти. Ўқув қўлланма. Т. «Ўқитувчи», 2004.
13. Догель В. А. Зоология беспозвоночных. Учебник для студентов биологических факультетов университетов. М. "Высшая школа", 1981.
14. Константинов В.М., Наумов С.П., Шаталова С.П. Зоология позвоночных: учебник для студ.высш.пед.учеб.заведений. – 5-е изд. –М.: Издателский центр «Академия», 2007. -464с.
15. Шарова И.Х. Зоология беспозвоночных. Учебник для педвузов. М., ВЛАДОС, 2002, 592 с.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Абдурахманов Г.М., Лопатин И.К. Исмаилов Сщ.И. Основы зоологии и зоогеографии. Учебник. М., 2001.
2. Абуладзе К.И. и др. Паразитология и инвазионные болезни сельскохозяйственных животных. Учебник для студентов ВУЗов по специальности «Ветеринария». М., 1990.

3. Биология. Большой энциклопедический словарь . Научное издательство «Большая Российская энциклопедия». М., 1998.
4. Блинников. В. И. Зоология с основами экологии. Учебное пособие для студентов педагогических институтов по специальности "Педагогика и методика начального обучения" М. "Просвещение", 1990.
5. Богданов. О. П. Редкие животные Узбекистана. Энциклопедический справочник. Т. "Главная редакция энциклопедий", 1992.
6. Гинецинская Т.А., Добровольский А.А. Частная паразитология. Паразитические простейшие и плоские черви. Учебное пособие для студентов биолог. спец. ВУЗов, т.1. М., 1978.
7. Гинецинская Т.А., Добровольский А.А. Частная паразитология. Круглые черви, моллюски и членистоногие. Учебное пособие для студентов биолог. спец. ВУЗов, т.2. М., 1978.
8. Dadaev S.D. Parazitologiya. Oliy o'quv yurtlari biologiya ixtisosligi talabalari uchun o'quv qo'llanma. T., 2006.
9. Дадаев С. Паразитология фанидан лаборатория машғулотлари. Олий ўқув юртлари биология ихтисослиги талабалари учун методик қўлланма. Т., 2007.
10. Дадаев С.Д. ва бош. Ўзбекистонда моллюскалар орқали ривожланадиган чорва моллари паразитлари ва уларнинг олдини олиш чоралари. Ўқув методик қўлланма. Тошкент, 2008.
11. Дадаев С.Д. ва бош. Ўзбекистонда хашаротлар орқали ривожланадиган чорва моллари паразитлари ва уларнинг олдини олиш чоралари. Ўқув методик қўлланма. Тошкент, 2008.
12. Дадаев С.Д. ва бош. Ўзбекистонда туёқли ҳайвонлар ўпкаси ва жигарида паразитлик қилувчи гельминтлар ҳамда уларни олдини олиш чоралари. Ўқув методик қўлланма. Тошкент, 2009.
13. Дадаев С.Д. ва бош. Ўзбекистоннинг паразитолог олимлари. Илмий оммабоп рисола. Т. 2011.
14. Жизнь животных. М., 1-том-1987; 2-том-1988; 3-том-1984.
15. Кеннеди К.Р. Экологическая паразитология, перевод с англ. М., 1978.
16. Кузнецов. Б. А., Чернов. А. З., Катанова. Л. Н. Курс зоологии. Учебник для студентов высших учебных заведений по специальности "Защита растений", М. "Агропромиздат", 1989.
17. Лаханов. Ж. Л. Ўзбекистоннинг умуртқали ҳайвонлари аниқлагичи. Т. "Ўқитувчи", 1988.
18. Ўзбекистон Республикаси Қизил китоби (ҳайвонот олами). Т.- 2009.
19. Шерназаров Э.Ш. ва бош. Ўзбекистон умуртқали ҳайвонлари. Маълумотнома Т.- 2007.
20. Дадаев С.Д. ва бош. Ўзбекистонда бошоқли дон экинларига зарар келтирувчи хашаротлар ва уларга қарши кураш чоралари. Ўқув методик қўлланма. Гулистон, 2010.
21. Дадаев С.Д. ва бош. Мевали дарахтларга зарар келтирувчи хашаротлар ва уларга қарши кураш чоралари. Ўқув методик қўлланма. Гулистон, 2010.

Tuzuvchi:

prof. S.Dadayev